

Pesach Blog deel 2 **Pesach Seder**

Dit is het brood der ellende, dat onze voorouders in Egypte hebben gegeten. Laat allen die honger hebben, komen en mee-eten! Laat allen die in nood zijn, komen en met ons Pesach vieren! Nu nog hier, het volgend jaar in het land Israël als vrije mensen! (uit de Haggadah)

Your own personal Pesach

De tijden komen en de tijden gaan. Generaties gaan voorbij en zijn enkel in gedachten nog terug te roepen. Hoe kunnen wij Joden die in deze tijd zijn geboren ons de uittocht uit Mitzrayim doen herinneren en hoe kunnen wij de wonderen van onze God voor ogen halen? Toch zeggen de rabbijnen dat een ieder die Pesach onderhoudt en viert het besef moet hebben of zij zelf uit het slavenhuis Mitzrayim zijn getrokken. Stuk voor stuk, jong of oud dienen een Pesach experience te hebben. En dit alles komt tot uiting in de seder op Pesach avond. Seder betekent niets anders dan 'orde' en schept aan de hand van de haggadah (boek wat tijdens de avond wordt gebruikt) het Maggid (verhaal) van de uittocht alsof je er zelf bij bent geweest. Het is alsof men zelf klaar staat om zich gereed te maken om uit te trekken. Deze seder is eigenlijk een herhaling van wat er toen is gebeurd en is een repetitie voor de uiteindelijke verlossing die spoedig zal aanbreken. In deze blog gaan wij kijken naar hoe het Pesachfeest vandaag te dag wordt gevierd en welke wijsheden hierin verborgen zitten.

Seder; tradities en nog meer tradities

Vele professoren en wetenschappers in volkenkunde zijn er wel over uit; na alle vervolgingen, pogroms en maatschappelijke isolaties had het Joodse volk allang niet meer moeten bestaan. Het volk heeft het Rijk van de Babyloniërs, Assyriërs, Grieken, Romeinen, Byzantijnen, Islamieten en de Kruisvaders en Christenen voorbij zien komen waarvan de meesten van deze machtige rijken in de loop van de eeuwen zijn vernietigd. Toch heeft dit relatief kleine volkje door alle eeuwen heen hun hoofd boven water gehouden. Eén van de redenen daartoe is natuurlijk dat Hashem ons volk nooit heeft losgelaten, maar een andere belangrijke reden is dat ons volk altijd vast heeft gehouden aan haar tradities. En als u eens de Joodse tradities van dichtbij wil bekijken dan moet u aanschuiven aan de tafel tijdens Pesach avond. Voordat deze avond van tradities van start kan gaan is het huis, zoals ik in de vorige blog beschreef, helemaal chamets vrij! De avond kan beginnen; de vuiligheid is uit huis, de bevrijding nadert...

De sederschaal

Het gezin zit rondom de tafel waar op de eerste en soms ook de tweede avond van het Pesachfeest de seder maaltijd wordt gehouden. Tijdens deze avond wordt aan de hand van liederen, zegeningen, gebeden en vertellingen de geschiedenis in Mitzrayim behandeld. De slavernij, de tien plagen, het Pesachoffer, de matzes met maror en de uiteindelijke bevrijding; alles wordt behandeld. Op tafel ligt een ronde schaal met daarop allerlei gerechten als appels en dadels, een ei, een lamsbotje en bittere kruiden. Even verder op ligt een schaal met drie matzes in doeken gewikkeld. De leider van de avond zal al deze gerechten en etenswaren benoemen, maar eerst moet de vrouw des huizes en/of haar dochters de feestkaarsen aansteken. 'Gezegend bent U, Eeuwige onze God die ons heeft opgedragen de feestlichten aan te steken'. Als de twee feestlichten zijn aangestoken kan de avond beginnen.

Number four

Tijdens de seder avond komt het getal vier meerdere keren voor. Allereerst zijn er vier bekers, overeenkomstig de vier verlossingen: "Ik zal u onder de dwangarbeid van de Egyptenaren uitleiden, u redden van hun slavernij, en u verlossen door een uitgestrekte arm, Ik zal Mij u tot een volk aannemen en Ik zal u tot een God zijn". Deze bekers worden allemaal leunend op de linkerarm gedronken als teken dat men niet langer slaaf is, maar vrije mensen! Daarnaast zijn er ook vier vragen die door het jongste kind aan tafel wordt gesteld. Het kind vraagt waarom de avond anders is dan andere avonden, waarom eten we vanavond bittere kruiden, waarom dompelen wij de groente vanavond twee keer onder, waarom zitten wij vanavond allemaal leunend? De leider van de avond, vaak de vader van het gezin beantwoordt de vragen van het kind en doet de Maggid, ofwel vertelling van de tijd van slavernij en de bevrijding door de machtige arm van God.

De plicht van Pesach

Rabbi Gamaliël (de leraar van Shaul) zei altijd: 'Als je op het Pesachfeest deze drie dingen niet uitlegd, heb je je plicht niet vervuld: Pesach, Matzah en Maror'. Dus om die reden voel ik de adem van Gamaliël in mijn nek hijgen om jullie lezers ook een korte uitleg te geven over deze drie begrippen. Allereerst het Pesach, wat slaat op het Pesachoffer. Het Korban Pesach werd in de Beit Mikdash ieder jaar gebracht en herdacht het Pascha die voor Hashem was bestemd, die in Mitzrayim aan de huizen van de Israëlieten voorbijging, toen hij de Egyptenaren sloeg. Op de sederschaal ligt een ei die dit offer herinnert. In het Aramees wordt het ei 'beya' genoemd, wat ook wel 'bidden' of 'behagen' kan betekenen. Hierin legt men de verbinding tussen het ei en het weeklagen om de vernietiging van de Beit Mikdash en de onmogelijkheid om het Korban Pesach te kunnen brengen. Toch straalt dit ei ook hoop uit. Als een ei gelegd wordt dan lijkt het of het reeds compleet is. Toch is het ei slechts een voorbereiding op het leven dat zich ontwikkelt. Zo ook de bevrijding uit Egypte; dit was een voorbereiding op de uiteindelijke bevrijding in Yeshua. Zo ook de Tempels en tempeldiensten voor de vernietiging. Deze waren ook voorbereidingen voor de uiteindelijke Tempel die Messiaach gaat bouwen. Ook herinnert de Zeroah, het lamsbotje aan de sedermaaltijd aan dit Pesach offer. Echter betekent Zeroah niet lamsbot of iets dergelijks, maar arm. De rechterarm of rechterhand wordt altijd in de Bijbel in verbintenis met bevrijding gebracht. In Ivriem 10:12 staat geschreven hoe Messiaach Yeshua aan de rechterhand van God zit. In de derde blog zal ik dieper in gaan op de verbintenis tussen Pesach en de Messiaach van Israël.

Matzah; het verborgen manna

Naast de vier bekers wijn die worden gedronken tijdens de sedermaaltijd is de Matzah ook enorm belangrijk. Immers staat er geschreven dat men voor zeven dagen lang enkel ongezuurde broden mocht eten. Die avond van bevrijding had men geen tijd om het deeg te laten rijzen en met hun lendene omgord wachtten zij tot zij het land uit mochten trekken. In totaal zijn er drie Matzes tijdens de sedermaaltijd. Deze staan in het Jodendom symbool voor de drie aartsvaders Avraham, Itzak en Yaakov. De drie aartsvaders worden binnen het Joods denken ook gekoppeld aan drie van de attributen van de Levensboom van Hashem. Avraham staat voor chesed, goedheid van God. Itzak staat voor kivra, oordeel van God. Yaakov staat voor Tifareth, de schoonheid van God. Van deze drie

matzot nemen wij de middelste, dus Itzak en breken deze. De matzes worden tijdens deze avond allemaal opgegeten op verschillende momenten, maar middelste van deze drie heeft een bijzondere bestemming. De leider van de avond breekt deze Matzah en wikkelt hem in doeken om hem te verstoppen. Deze Matzah wordt de Afikoman genoemd en wordt later op de avond door de kinderen aan tafel gezocht. Het interessante is dat de rabbijnen geen duidelijke uitleg over deze traditie kunnen geven. Als wij kijken naar de Matzah zien wij dat hij is doorboord en is gestreept, net als het offer waar de binding van Itzak naar verwees: Messiach Yeshua. Hij is doorboord en geslagen en in doeken gewikkeld. Itzak staat symbool voor het oordeel van God en is het beeld van Messiach, daar in Ivriem staat dat Avraham geloofde dat Hashem Itzak uit de dood kon opwekken. Messiach moest lijden onder Gods oordeel om verlossing te brengen. Door Yeshua is het oordeel van ons geweken.

Maror: bittere tranen

De laatste van de drie verplichte onderdelen om te benoemen volgens rabbi Gamaliël is de Maror. De Maror staat voor de verbittering in de slavenarbeid en wordt tijdens de seder avond met Charoset (een zoet mengsel van appel, wijn en dadels) gegeten. Deze Charoset staat voor de klei en het stro waarmee de Israëlieten stenen moesten maken in Egypte. De zoete smaak van de Charoset verzacht de bittere herinnering aan de slavernij, maar doet het niet totaal vergeten. De herinnering aan dit lijden wordt ook levendig gehouden in de Karpas. Dit is peterselie die symbool staat voor de hysop die de Israëlieten gebruikten toen zij het bloed van het Pesachlam aan de deuren smeerden. Men doopt deze peterselie in zout water wat het volk doet herinneren aan de tranen die zijn gevloeid en aan het zweet op de ruggen van de slaven. De meeste gelovigen willen lijden en verbittering uit hun leven verre doen houden. Toch laat de seder zien dat lijden en bitterheid het kanaal is naar de uiteindelijke verlossing. Waar wij mensen het lijden zien als een obstakel diende het voor Israël als zuivering en Gods manier om het volk tot tesjoeva (inkeer) te laten brengen.

Eliyahu de profeet: volgend jaar in Jeruzalem!

Het interessante aan de Haggada is dat de hoofdpersoon uit het verhaal van de uittocht uit Egypte mist. Nergens in de traditionele Haggada wordt de naam van Mozes genoemd. Dit omdat de Haggada een profetisch boek is en de sedermaaltijd een repetitie is van de verlossing in Messiach. Naar Zijn verlossing en wederkomst wijst de sedermaaltijd, niet naar de verlossing van Mozes. En dit komt onder andere tot uiting in het laatste onderdeel van de sedermaaltijd in de beker van Elia. Dit is de beker van Eliyahu en om hem te verwelkomen worden de deuren geopend waarmee het verlangen naar de Messiach wordt uitgebeeld. In Maleachi 4:5 staat namelijk geschreven: 'zie ik zend tot u de profeet Eliyahu, voordat de dag van de Eeuwige komt, die grote ontzagwekkende dag'. Binnen sommige gezinnen wordt de beker van Eliyahu gedeeltelijke gevuld door de wijn uit de bekertjes van de mensen die aan de tafel zitten. Zo spreekt men uit dat allen persoonlijk willen deelnemen en onderdeel willen zijn van het herstel van de wereld en de komst van de Messiach. De avond wordt afgesloten met de woorden: 'L'shana haba b'yerushalayim!' Volgend jaar in Jeruzalem! Moge de Eeuwige de Messias spoedig gaan zenden opdat Hij de Grote Koning zal zijn in Jeruzalem. Baruch haba b'shem Adonai; gezegend Hij die komt in de Naam van de Heer.

פסח כשר ושמח

Chag Pesach Sameach

J. Brauckman

Chazan Beit Nitzachon